

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
дисертації **Перчика Артема Вікторовича**
«Digital modern як філософська проблема»,
яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 03 Гуманітарні науки
за спеціальністю 033 Філософія

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи. У процесі роботи над дисертаційним дослідженням аспірант Перчик А. В. дотримувався індивідуального плану наукової роботи та успішно виконав індивідуальний навчальний план у повному обсязі та в установлені терміни. Під час навчання в аспірантурі здобувач зарекомендував себе як дисциплінований, відповідальний і системно орієнтований дослідник, здатний до самостійної науково-дослідної роботи.

За період підготовки дисертації Перчик А. В. оволодів компетентностями, необхідними для здійснення філософських досліджень у галузі сучасної цифрової культури, зокрема здатністю до аналізу складних онтологічних, епістемологічних та антропологічних трансформацій, пов'язаних із цифровізацією сучасності; умінням працювати з сучасними західними та вітчизняними філософськими концепціями; навичками підготовки наукових публікацій та публічної апробації результатів дослідження.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження. Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена глибокими трансформаціями культурних, онтологічних та когнітивних засад сучасності, пов'язаних із поширенням цифрових технологій та алгоритмічних форм організації соціальної реальності. У сучасному філософському дискурсі дедалі більшої ваги набуває потреба в осмисленні цифрової культури не як зовнішнього технологічного чинника, а як середовища, що визначає умови можливості мислення, пізнання та людського досвіду.

Тема digital modern є науково актуальною з огляду на недостатню розробленість цього концепту у власне філософському вимірі, зокрема в українській філософській традиції. Дослідження спрямоване на подолання фрагментарності підходів до цифрової сучасності та формування цілісної філософської рамки аналізу онтологічних, епістемологічних і антропологічних змін у цифрову добу.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є філософська концептуалізація digital modern як культурно-онтологічної парадигми сучасності, що визначає трансформацію умов можливості мислення, пізнання та людського існування в межах цифрової культури.

Для досягнення поставленої мети у дисертації передбачено розв'язання низки дослідницьких завдань, зокрема аналіз філософських підходів до цифрової культури, формування категоріального апарату для дослідження

digital modern, виявлення трансформацій суб'єктності, тілесності, пам'яті та часу в умовах алгоритмічного опосередкування реальності:

- проаналізувати основні філософські підходи до осмислення цифрової культури та визначити концептуальні передумови формування digital modern;
- сформувати категоріальний апарат, придатний для філософського аналізу digital modern як онтологічно значущого феномену;
- виявити онтологічні механізми функціонування digital modern у контексті алгоритмічного опосередкування реальності;
- дослідити трансформації суб'єктності, пам'яті, часу та тілесності в умовах цифрової культури;
- проаналізувати епістемологічні зміни, пов'язані з алгоритмізацією знання та зміщенням критеріїв істинності;
- окреслити антропологічні та аксіологічні наслідки процесів кіборгізації й гібридизації людського досвіду;
- розглянути окремі естетичні практики та культурні стратегії digital modern як способи філософського осмислення цифрової реальності.

Об'єктом дослідження є digital modern як філософський феномен, пов'язаний із трансформацією способів буття, мислення та сприйняття у цифрову добу.

Предметом дослідження виступають концептуальні трансформації базових філософських категорій у контексті алгоритмічної медіації цифрової культури.

Методологічна стратегія дослідження має міждисциплінарний характер та ґрунтується на поєднанні інструментарію філософського аналізу, феноменології, герменевтики, медіа-археології та постгуманістичних підходів. Застосування феноменологічної методології дозволило виявити трансформації досвіду, сприйняття та суб'єктності в умовах цифрової культури, тоді як герменевтичний підхід був використаний для інтерпретації смислових структур digital modern як культурно-історичного феномена. Медіа-археологічний аналіз забезпечив реконструкцію генеалогії цифрових практик і технологічних режимів, що формують сучасне алгоритмічно опосередковане середовище, а постгуманістичні підходи дали змогу осмислити зміни статусу людини, технологій та нелюдських акторів у межах цифрової реальності. Комплексне поєднання зазначених методів забезпечило цілісність дослідження та адекватність аналізу багатовимірного феномена digital modern.

3. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів та їх новизна. Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно. Усі положення та висновки, що виносяться на захист, є результатом особистої наукової роботи Перчика А. В. При використанні ідей та результатів інших дослідників здійснено коректні посилання на відповідні джерела.

Наукова новизна одержаних результатів розкривається у таких положеннях:

вперше:

- запропоновано цілісну філософську концептуалізацію digital modern як культурно-онтологічної парадигми сучасності, що не зводиться до опису технологічних змін, а розглядається як контекст трансформації умов можливості мислення, пізнання та суб'єктності.

- виокремлено структурні характеристики digital modern, зокрема онтологічну амбівалентність, алгоритмічне опосередкування знання, гібридні форми суб'єктності, інтерфейсну тілесність та інфраструктурну логіку культури.

- розроблено методологічну стратегію аналізу digital modern, що поєднує феноменологічний, медіа-археологічний, герменевтичний та постгуманістичний підходи й дозволяє досліджувати цифрову культуру як філософськи релевантне середовище.

- сконцептуалізовано модель цифрової суб'єктності, у межах якої людина розглядається як розподілений процес, що функціонує в межах розподілених соціально-технічних конфігурацій.

Набули подальшого розвитку:

- філософські уявлення про техногенний горизонт сучасності як умову формування досвіду, суб'єктності та пізнання;

- підходи до аналізу штучного інтелекту як чинника когнітивної автоматизації та переформатування мислення;

- інтерпретації тілесності в умовах цифрової культури як інтерфейсної та алгоритмічно опосередкованої.

Поглиблено:

- розуміння цифрової пам'яті як гетерохронної структури, що поєднує біографічний, інфраструктурний та алгоритмічний виміри;

- філософський аналіз естетичних і культурних практик цифрової культури (зокрема glitch-естетики, дизайн-фікшну та інтерфейсів) як форм концептуальної артикуляції;

- подальший розвиток поняття технософістики як способу філософського осмислення взаємопереплетення технічних систем і форм мислення;

- критику платформенної логіки як онтологічно активного середовища, що впливає на формування суб'єктності, культури та етичних орієнтацій.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень дисертації забезпечена використанням широкого кола сучасних філософських джерел, системним та послідовним характером аналізу, а також застосуванням адекватних методів наукового пізнання, що відповідають поставленій меті та завданням дослідження. Теоретичні положення та висновки дисертації сформульовані на основі критичного опрацювання філософської, культурфілософської та міждисциплінарної літератури, зіставлення різних концептуальних підходів і коректної інтерпретації їхніх методологічних засад. Усі висновки логічно випливають із проведеного дослідження, є внутрішньо

узгодженими та підтверджуються аналізом теоретичного матеріалу, що забезпечує їх наукову виваженість, аргументованість і достовірність.

5. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку філософського аналізу цифрової культури та формуванні концептуальної рамки осмислення digital modern. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання в освітньому процесі, зокрема у викладанні курсів з філософії культури, філософії технологій, цифрової етики та антропології цифрового.

6. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих роботах, опублікованих автором.

Основні положення дисертації відображені у 5 наукових публікаціях здобувача у фахових виданнях України та матеріалах наукових конференцій, що підтверджує належний рівень апробації результатів дослідження.

7. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертаційної роботи здобувача, його наукових публікацій та результатів перевірки на наявність текстових запозичень встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, не містить плагіату та відповідає вимогам академічної доброчесності. Усі використані джерела належним чином процитовані, запозичення оформлені відповідно до чинних вимог, що підтверджує дотримання здобувачем принципів наукової етики та академічної відповідальності.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Основні результати дисертаційного дослідження були представлені та обговорені на наукових конференціях і фахових наукових заходах, зокрема у доповіді «Digital modern» на XIX Харківських студентських філософських читаннях (Харків, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2023), а також у доповіді «Цифровий модерн: констеляція філософських смислів у новій реальності», представленій у матеріалах Всеукраїнської науково-практичної конференції «Слобожанський гуманітарій – 2025» (Харків, ДБТУ, 30 квітня 2025 р.). Результати дослідження також обговорювалися на наукових семінарах, що засвідчує їх наукову релевантність, апробованість та відкритість до фахової дискусії.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації.

Дисертація написана чіткою науковою мовою, характеризується логічною структурованістю та внутрішньою узгодженістю викладу матеріалу, а її структура відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження та поставленим меті й завданням. Матеріал дисертаційної роботи викладено у послідовній та логічно впорядкованій формі, що забезпечує доступність сприйняття основних теоретичних положень і висновків. Зміст і оформлення дисертації, а також кількість і характер публікацій здобувача відповідають Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН № 759 від 31.05.2019), а також вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

За своїм змістом, науковою новизною та практичним значенням дисертаційна робота Перчика А. В. відповідає спеціальності 033 Філософія.

11. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Здобувачем було представлено основні результати дисертаційної роботи на засіданні кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна під час попередньої експертизи дисертації у формі презентації з подальшим науковим обговоренням. У ході дискусії було обговорено ключові положення та висновки дисертаційного дослідження. За підсумками обговорення дисертаційна робота була оцінена позитивно.

Дисертаційна робота Перчика Артема Вікторовича виконана на високому науковому рівні, є завершеним і цілісним науковим дослідженням та відповідає встановленим вимогам чинного законодавства України щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну, теоретичну значущість і практичну цінність отриманих результатів, а також відповідність змісту дисертації спеціальності 033 «Філософія», дисертація Перчика Артема Вікторовича «Digital modern: соціально-філософський аналіз» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 «Філософія» з галузі знань 03 – Гуманітарні науки.

Головуюча, кандидат філософських наук,
доцент, завідувач кафедри теоретичної і
практичної філософії імені
професора Й. Б. Шада
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Тетяна ПОДОЛЬСЬКА